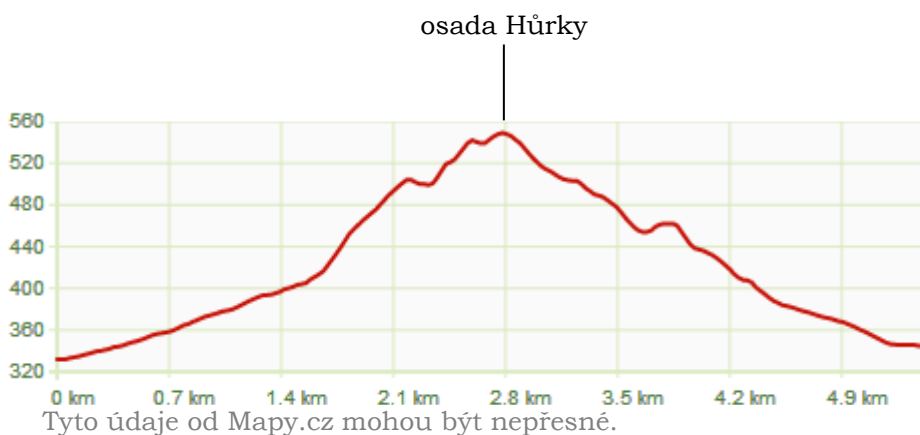

HŮRKY NAHORU A DOLŮ (žlutá)

Chlebovice, host., BUS	337m	0 km
Palkovické hůrky	530m	3,0 km
Palkovice, host., BUS	335m	5,5 km

Minimální nadm. výška: 332 m
Maximální nadm. výška: 549 m
Počáteční nadm. výška: 332 m
Koncová nadm. výška: 345 m
Stoupání: 233 m
Klesání: 220 m

START

obec Chlebovice, městská část Frýdku-Místku
BUS zastávka Frýdek-Místek, Chlebovice, střed MHD

CÍL

obec Palkovice
BUS zastávka Palkovice, rest. U Kuchařů

TURISTICKÉ INFORMACE

Chlebovice leží při samém úpatí Palkovických hůrek. Obec patří patrně k nejstarším v regionu. O jejím založení se sice nedochovaly žádné dokumenty, ale odhaduje se, že k tomu došlo koncem 12.stol. Nejstarší písemná zpráva o obci pochází z 6.11. 1320, kdy se zmiňuje v listině olomouckého biskupa Jindřicha Berky z Dubé jako ves Nemašchleb a jistý Sybotan z Lichnova je zde pověřen obnovením osady, která tou dobou byla zničena následkem nepokojného stavu v zemi a neobydlena. V roce 1620 došlo k tragické události, kdy byl v chlebovických lesích valašskými zbojníky zavražděn majitel frýdeckého panství Jan Stanislav Bruntálský z Vrbna s celým svým doprovodem. Obec od svého založení spadala pod správu hukvaldského hradu a k městu Frýdek-Místek byla připojena v roce 1975. Nejvýznamnějšími památkami v obci jsou budova fojtství z roku 1750, kostel sv. Cyrila a Metoděje z roku 1863, památník obětem světových válek, Boží muka a stará kaple u silnice vedoucí do Palkovic, u níž jsou podle pověsti pochováni ruští vojáci, kteří zemřeli v blízkém lazaretu na zranění z bitvy u Slavkova.

Turistická značka začíná na autobusové zastávce u frekventované silnice poblíž centra Chlebovic. Ukazatel **Chlebovice, host. BUS (337m)** předpovídá 3km stoupání k nejvyššímu bodu trasy a 5,5km do cíle v Palkovicích. První krátký úsek je rovinný a sleduje silnici č. 648, dříve císařskou silnici, jež byla zbudována za Josefa II. v roce 1775. Do té doby se jezdilo z Místku do Příbora přes Staříč a Fryčovice.

Ze silnice zahnete do boční uličky Vodičná, pojmenované po potoku, jenž Chlebovicemi protéká. Následujících asi 600m budete středně či mírně stoupat a vzhlížet přitom na nejbližší bezejmenné výběžky zalesněných kopců. Poté se již ocitnete u nejvýznamnější kulturní památky obce, již je klasicky stavěná budova **fojtství** z roku 1750. Úřad fojta byl nejméně od konce 15.stol. v obci dědičný a prvním známým fojtem se stal v roce 1467 Velik Chlebovský. Už tehdy k fojtství příslušel i mlýn a krčma. Fojt mohl volně chytat ryby v potoce a v lesích lovit zvěř, kromě vysoké. Měl právo vlastnit svého řezníka, pekaře, kováře či ševce a z panských lesů mohl pro svou potřebu volně brát dřevo. Za to však bylo povinností fojta spravovat panský majetek v obci, vybírat poplatky a odnášet je na hukvaldský hrad. Fojt vykonával v obci také úlohu soudce menších přestupků a z uložených pokut mu náležela celá jedna třetina. V roce 1581 je v Chlebovicích zmiňován jistý fojt Václav, roku 1664 Jan Morys a po jeho smrti se fojtovský úřad sňatkem dostal do rukou rodiny Žáčků. Někdy mezi lety 1739–1743 nechal fojt František Žáček vystavět objekt fojtství do podoby, jakou známe dnes. Tato stavební aktivita jej ale natolik zadlužila, že musel být celý jeho majetek dán do dražby. V roce 1743 se proto fojtem stává Jiří Strakoš ze Staříče. Na přelomu 18. a 19.stol. se zde vystřídalo ve funkci fojta několik jedinců, kteří však nebyli fojty dědičnými, ale jen jmenovanými vrchnostmi. Až v roce 1815 se fojtství za 6000

zlatých dostává do rukou Fr. Bujnocha. Ten v roce 1835 předává fojtství svému synovi. František Bujnoch ml. se díky své všeobecné oblíbenosti stává po zrušení fojtovského úřadu i prvním starostou obce. Po něm se dochovala památka v podobě zaknihovaného seznamu všech poddaných v letech 1838-1848. Posledním držitelem fojtství byl rod Lubojatských. Jejich potomci se ovšem přihlásili k německé národnosti, následkem čehož budova fojtství připadla po roce 1945 obci. Pozemky, přináležející k fojtství, byly rozparcelovány a velká část bývalých hospodářských objektů zbořena. Zanikl i menší rybníček před fojtstvím, který poháněl kolo fojtského mlýna (zachován jako zrekonstruovaný obytný dům bez vodního kola). Přestože se v užívání fojtské budovy pokračovalo, nikdo ji neopravoval a dům chátral. V 80. letech 20. stol. hrozila fojtství demolice, naštěstí se však roku 1987 dostala do rukou svazu včelařů, kteří ji rekonstruovali. Objekt tvoří v jádru pozdně barokní přízemní dům na obdélníkovém půdoryse s mansardovou střechou s dvěma pološtitými. Symetricky k ose stavby je ve východním průčelí umístěna dvouosá patrová komora se zaoblenými rohy. Tu kryje polovalbová střecha s podlomenicí, jejíž hřeben dosahuje mírně nad lomení mansardové střechy budovy. Od přízemí je komora oddělena bohatě profilovanou korunní římsou, procházející kolem celého obvodu stavby. Asymetricky k ose východního průčelí je umístěn po několika schodech přístupný obdélný hlavní vstup v segmentem ukončené vpadlině se stlačeným obloukem v horní části. Na jižním štítě jsou namalovány zajímavé sluneční hodiny a symbol tzv. oka Božího. Krom horizontálního členění v podobě korunní římsy a kamenného soklu je fasáda pročleněna namalovanými pilastry. Interiéry fojtství jsou zaklenuty původní valenou klenbou s lunetami, plackovou klenbou se štukovým zrcadlem a monogramem IHS (zkratka Iesus Hominum Salvator – Ježíš lidstva spasitel), křížovou klenbou, valenou klenbou a valenou segmentovou klenbou. Vlevo od hlavního vstupu se nachází velká místnost s trémovým stropem. V domě se zachovaly též původní podlahy. Na jihovýchodní nároží fojtství navazuje krátký úsek zdi, což je fragment bývalé brány do zbořeného hospodářského areálu, který je nyní upravený na kapli v podobě niky. Památkově chráněný objekt nabízí v prostorách bývalé konírny již od roku 1995 **Muzeum včelařství**, v půdních prostorách je umístěno **Muzeum Chlebovic** a místnost, která dříve sloužila jako fojtská hospoda, je k dispozici k různým oslavám a hostinám. Budovu využívá místní včelařský klub pro své aktivity, probíhají zde kurzy, přednášky a výstavy. V části za domem uvidí závěstvníci na zahradě dvacítku úlů, jež jsou součástí expozice. Shlédnout můžete úly z 18. stol. i novější úly ve tvaru almárky či domečku, který byl dovezen z Polska. V Muzeu Chlebovic se dozvíte hodně z historie Chlebovic, o vzniku, době předválečné i jak si vedly v období války, o budově fojtství apod. Vše je podloženo nemalým množstvím fotografií a dochovanými předměty. Sbirka obsahuje i zachované kříže, sošky, domácí potřeby a mapu Chlebovic z roku 1855. Mimochodem, i chov včel je ve starých zápisech o obci zmiňován, neboť se jim tu tenkrát ve zdravém prostředí mimořádně dařilo. Fojtství si můžete prohlédnout při návštěvě muzea. Otevírací doba je nepravdělná, určitě se předem telefonicky domluvíte s průvodcem.

Pokud byste za fojtstvím přešli mostek přes potok, ocitli byste se nad **kostelem sv. Cyrila a Metoděje**, druhou nejvýznamnější památkou Chlebovic. Neobarokní katolický farní kostel s jednou lodí a ustoupeným presbyteriem tu stojí od roku 1863 a nese jméno věrozvěstů, jejichž tisíciletý příchod na Velkou Moravu se tehdy slavil. V roce 1947 byla vpravo od vchodu přistavěna ještě sakristie a po obou stranách polygonální kaple. Samotný hlavní vchod tvoří věž s jehlancovou střechou a západní průčelí kostela je doplněno o nízkou předsíň. Ozdobou interiéru jsou dřevořezby na lavicích od řezbáře Mičulky. Za kostelem se nachází místní hřbitov s památníkem na otce Bohuslava Uhlíře (z Lověšic), významného člena zdejšího protinacistického odporu, zabitého na samém sklonku války.

Úzkou asfaltkou mezi domky stoupáte středním tempem k lesu. Tam, kde údolíčko sevrou mezi sebe kopečky Ostružná (616m) a Kabátice (601m), zkrříží turistické značce cestu neoficiální značení s modrým pruhem, mířící kol malé obory na blízkou **rozhlednu Panorama**. Ta se nachází po pravé ruce nad místní sjezdovkou. Alternativně se jí říká také Kabátice, stále však jde o tutéž 22m vysokou kovovou konstrukci z roku 2002 se dvěma zastřešenými vyhlídkovými plošinami, panoramatickými mapami a elektrickou zásuvkou. Pár desítek metrů pod rozhlednou se navíc tyčí vysoký kříž, odkud se také otevírá pěkný výhled na obec a blízké kopce. Vyjdete-li si k rozhledně, shlédnete půlkruhové panorama Frýdecko-místecka s dominantní vodní nádrží Olešná. Druhou polovinu výhledu zabírá železnice okolo rostoucí smrkový les.

Cca 300m za odbočkou k rozhledně je možnost znova odbočit uličkou doprava, kde byste se tentokrát dostali po dalších 300m na dohledovou vzdálenost od památného stromu. **Tis červený**, rostoucí na travnatém nádvoří soukromého domu č.p. 251, má výšku 12m a 215cm v obvodu kmene. Památným stromem byl vyhlášený 30.10. 2004. Má rovný krátký kmen, větve dlouhé, obloukovitě vystoupavé a horní polovinu koruny prořídrou, mírně prochlou.

U posledního domu na periferi Chlebovic vstupuje žlutá značka po široké vyježděné cestě do lesa a bez výhledů stoupá středním sklonem proti proudu potoka Vodičná, jenž pramení těsně pod rozcestím **Palkovické hůrky (530m)** a hned z počátku vytváří výrazné hluboké koryto. Poté, co přejdete mostek přes potok a zdoláte závěrečné těžší stoupání, vyjdete z lesa na louku. V tomto nejvyšším bodě trasy se rozkládá horská osada Hůrky II., kterou přetíná modrá hřebenovka z Frýdku-Místku (9,5km) do Hukvald (6,5km). Jak napovídá panel naučné stezky Hůrky č. 15, nedaleko odtud se nachází druhý chráněný tis. Roste v háji za restauračním zařízením a nese označení **Tis u Kociána**. „Jedná se o tis červený (*Taxus baccata*), kdysi běžnou součást podrostu smíšených lesů a dnes velkou vzácnost chráněnou zákonem (druh silně ohrožený). V dávných dobách se tisy vysazovaly u hradů, z jejich pružného a pevného dřeva se vyráběly kuše.“ Celý

strom, vyjma červené dužiny okolo semene, je prudce jedovatý. Otravy tisem mohou být i smrtelné. Dříve se jedovatý extrakt z tisu používal k otrávení šípů a bodných zbraní a z pohárů z jedovatého dřeva pili odsouzcenci. „Přes svou jedovatost je vyhledáván pasoucím se dobytkem a zvěří. Když se ještě v lesích dobytek, pastevci tis vysekávali, aby předešli otrávám. Intenzivní způsoby hospodaření v lesích vytlačily tis úplně. Hůřecký tis patří k největším exemplářům Palkovických hůrek – má obvod kmene 196cm a jeho výška je asi 12m. Tisy jsou pomalu rostoucí menší stromy nebo jen keře (k tomu, aby dorostly 10m, potřebují obvykle 100 i více let), a tak tyto rozměry znamenají poměrně vysoké stáří stromu. Když se podíváte směrem k rekreačnímu středisku, můžete v porostu vlevo spatřit korunu tohoto památného tisu.“ Památným stromem byl vyhlášen roku 1995, nicméně péče o jeho bezprostřední okolí je nulová. Jedná se o nejvyšší ze 4 památných tisů, které na katastru Palkovic rostou. Tis patří mezi nejcennější rostliny na celé severní polokouli. Může se dožít i přes 1000 let.

Druhou zajímavostí Hůrek je pak drobná bílá **kaple Panny Marie**, situovaná v plotě soukromého pozemku v horní části osady poblíž modré turistické značky. Tato k silnici otevřená sakrální stavba někdy z konce 19.stol. má stříšku z tašek a zamřížovaný výklenek se soškou Panny Marie.

Druhá polovina turistické trasy má klesající tendence a oproti své první části je relativně nudná. Vede lesem po příjezdové komunikaci podél Pstružního potoka, jenž pramení pod osadou a dole v Palkovicích se vlévá do říčky Olešná. Hned z počátku se asfaltka poměrně zostra a nepřehledně kroutí dolů z kopce, načež přechází na střední klesání a v úrovni cca 400 m.n.m. se klesání úplně zklidňuje. Zde také vychází z lesa mezi rozsáhlá pole a louky a odtud také uvidíte nejlepší výhledy celé trasy. Zprava naproti přes údolíčko schovaných Palkovic přichází turisticky zatím nezmapovaný hřebínek, jenž by se dal neoficiálně pojmenovat jako Kozlovické hůrky. Tvoří jej kvarteto vršků Králova hora (556m), Kozlovická hora (612m), Babí hora (543m) a Skalní vrch (462m). Poslední jmenovaný se nachází přímo před vámi a v jeho sousedství se objevuje Metylovická hůrka (524m) s výraznou opuštěnou stavbou pod návrším. Za kulisou Kozlovických hůrek vystupuje špičička Radhoště (1129), ostrý vrch Ondřejník (890m), notoricky známá silueta Lysé hory (1323m) a postupem času vlézají nalevo také málo známé podbeskydské hrby Hůra u Trojačky (433m), Skalická Strážnice (438m) či Vrchy (435m), kde stojí skalický kostel. Zpoza těch následně vystupuje Prašivá (843m), částečně vidno Čupel (873m) a dokonce lze v dále pozorovat i hrboly Slezských Beskyd.

Klesání postupně opět nabírá na internzité, až v doprovodu několika domků sejdete nakonec na hlavní silnici nad Palkovským potokem. Tady si udělejte čas udělat pár kroků doprava ke **kapli na tzv. Horním Konci**. Ta stojí na mírné vyvýšenině nad silnicí, ve stínu letitých lip. Má obdélníkový půdorys, průčelní stranou je otočená k cestě. Stanová střecha se štíty je od spodní části oddělena profilovanou korunní římsou. Ta na zadní straně není. Střešní krytinu tvoří pálená taška. V čelní straně objektu se vyskytuje hluboká nika, kterou v horní části ukončuje půlkruhový oblouk se štukovou profilovanou šambránou. Uvnitř kaple jsou umístěny obrázky svatých a kříž. Niku uzavírá jednoduchá mříž. Kaple je udržovaná a volně přístupná. Její založení můžeme klást mezi počátek a polovinu 19.stol.

Směrem doleva se podél silnice dostanete k autobusové zastávce, kde žlutá značka po 5,5km končí. Od cedule **Palkovice, host. BUS (335m)** už turistická značka nikam nepokračuje.

Palkovice patří regionálně mezi relativně mladé obce. První písemná zpráva z pera císaře Zikmunda pochází až z 25.2. 1437, přičemž např. o sousedním Frýdku-Místku víme o cca 200 let déle. Je proto možné, že se obec dříve jmenovala jinak, neboť v době první zmínky již nějakou dobu existovala. Ves patřila typologicky mezi lesní lánové vsi se značným počtem selských statků, typickým pro vsi kolonizační. Jejich lokátorem byl údajně Čeněk Palka z Bravantic. Obec pod správou fojta rychle rostla. V průběhu třicetileté války v 17.stol. byly Palkovice několikrát dotčeny dobýváním hukvaldského hradu a poté bouřemi proti robotám.